

2457983215 075824164975

Vladimír Hruška

ÚČETNÍ PŘÍPADY

pro PRAXI

2026

PODLE PLATNÝCH ÚČETNÍCH PŘEDPISŮ

účetní rozvrh pro podnikatelské
subjekty

struktura účetních výkazů

praktické řazení případů podle
účetních skupin

řešení v přehledných tabulkách

názorné znázornění pomocí „těček“

Vladimír Hruška

ÚČETNÍ PŘÍPADY

pro praxi

2026

Grada Publishing

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.*

*Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU a použití této knihy k trénování AI jsou **bez souhlasu nositele práv zakázány**.*

Edice Účetnictví a daně

Ing. Vladimír Hruška

Účetní případy pro praxi 2026

Vydala GRADA Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
tel.: 234 264 401
www.grada.cz
jako svou 10 409. publikaci

Realizace obálky Vojtěch Kočí
Sazba Jan Šístek
Odborná redaktorka: Ing. Michaela Průšová
Počet stran 240
Jedenácté vydání, Praha 2026

Vytiskla TISKÁRNA V RÁJI, s.r.o., Pardubice

© GRADA Publishing, a.s., 2026

ISBN 978-80-271-8459-0 (pdf)
ISBN 978-80-247-5438-3 (print)

Obsah

Předmluva	7
1. Aktuální změny	8
1.1 Kategorizace účetních jednotek – navýšení limitů	8
1.2 Zrušení povinnosti auditu pro malé účetní jednotky	10
1.3 Další změny v novele zákona o účetnictví	12
1.4 Příspěvky Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců ČR	12
1.5 Informace FS a GFŘ	13
1.6 Interpretace NÚR	13
2. Další důležité účetní informace	14
2.1 Účetní závěrka	14
3. Účtová třída 0 – dlouhodobý majetek	26
3.1 Účtová skupina 01 – Dlouhodobý nehmotný majetek	26
3.2 Účtová skupina 02 – Dlouhodobý hmotný majetek odpisovaný	29
3.3 Účtová skupina 03 – Dlouhodobý hmotný majetek neodpisovaný	35
3.4 Účtová skupina 04 – Nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek ..	37
3.5 Účtová skupina 05 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek	38
3.6 Účtová skupina 06 – Dlouhodobý finanční majetek	38
3.7 Účtová skupina 07 – Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku	41
3.8 Účtová skupina 08 – Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku	42
3.9 Účtová skupina 09 – Opravné položky k dlouhodobému majetku	55
4. Účtová třída 1 – zásoby	56
4.1 Účtová skupina 11 – Materiál	56
4.2 Účtová skupina 12 – Zásoby vlastní činnosti	65
4.3 Účtová skupina 13 – Zboží	78
4.4 Účtová skupina 15 – Poskytnuté zálohy na zásoby	85
4.5 Účtová skupina 19 – Opravné položky k zásobám	87
5. Účtová třída 2 – krátkodobý finanční majetek a peněžní prostředky	89
5.1 Účtová skupina 21 – Peněžní prostředky v pokladně	89
5.2 Účtová skupina 22 – Peněžní prostředky na účtech	92
5.3 Účtová skupina 23 – Krátkodobé úvěry	97
5.4 Účtová skupina 24 – Krátkodobé finanční výpomoci	98
5.5 Účtová skupina 25 – Krátkodobý finanční majetek	99
5.6 Účtová skupina 26 – Převody mezi finančními účty	116
5.7 Účtová skupina 29 – Opravné položky ke krátkodobému finančnímu majetku	117
6. Účtová třída 3 – zúčtovací vztahy	118
6.1 Účtová skupina 31 – Pohledávky (krátkodobé i dlouhodobé)	118
6.2 Účtová skupina 32 – Závazky (krátkodobé)	121
6.3 Účtová skupina 33 – Zúčtování se zaměstnanci a institucemi	124
6.4 Účtová skupina 34 – Zúčtování daní a dotací	128
6.5 Účtová skupina 35 – Pohledávky za společníky	130

6.6	Účtová skupina 36 – Závazky ke společníkům	131
6.7	Účtová skupina 37 – Jiné pohledávky a závazky	133
6.8	Účtová skupina 38 – Přejídné účty aktiv a pasiv	133
6.9	Účtová skupina 39 – Opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování	156
7.	Účtová třída 4 – kapitálové účty a dlouhodobé závazky	158
7.1	Účtová skupina 41 – Základní kapitál a kapitálové fondy	158
7.2	Účtová skupina 42 – Fondy ze zisku a převedené výsledky hospodaření	160
7.3	Účtová skupina 43 – Výsledek hospodaření	164
7.4	Účtová skupina 45 – Rezervy	165
7.5	Účtová skupina 46 – Dlouhodobé závazky k úvěrovým institucím	167
7.6	Účtová skupina 47 – Dlouhodobé závazky	167
7.7	Účtová skupina 48 – Odložený daňový závazek a pohledávka	175
7.8	Účtová skupina 49 – Individuální podnikatel	179
8.	Účtová třída 5 – náklady	181
8.1	Účtová skupina 50 – Spotřebované nákupy	181
8.2	Účtová skupina 51 – Služby	183
8.3	Účtová skupina 52 – Osobní náklady	187
8.4	Účtová skupina 53 – Daně a poplatky	188
8.5	Účtová skupina 54 – Jiné provozní náklady	188
8.6	Účtová skupina 55 – Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti	191
8.7	Účtová skupina 56 – Finanční náklady	194
8.8	Účtová skupina 57 – Rezervy a opravné položky ve finanční oblasti	194
8.9	Účtová skupina 58 – Změna stavu zásob vlastní činnosti a aktivace	195
8.10	Účtová skupina 59 – Daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů	197
9.	Účtová třída 6 – výnosy	198
9.1	Účtová skupina 60 – Tržby za vlastní výkony a zboží	198
9.2	Účtová skupina 64 – Jiné provozní výnosy	201
9.3	Účtová skupina 66 – Finanční výnosy	202
9.4	Účtová skupina 69 – Převodové účty	203
10.	Účtová třída 7 – závěrkové a podrozvahové účty	204
10.1	Účtová skupina 70 – Účty rozvahné a účtová skupina 71 – Účet zisků a ztrát	204
	Přílohy	215
	Směrná účtová osnova	216
	Návrh účtového rozvrhu	218
	Rozvaha v plném rozsahu	226
	Rozvaha ve zkráceném rozsahu I. – malá účetní jednotka, která nemá povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem	231
	Rozvaha ve zkráceném rozsahu II. – mikro účetní jednotka, která nemá povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem	233
	Výkazu zisku a ztráty v plném rozsahu – druhové členění	234
	Výkazu zisku a ztráty ve zkráceném rozsahu – druhové členění	236
	Výkaz zisku a ztráty v plném rozsahu – účelové členění	237
	Literatura	238

Předmluva

Kniha nabízí vybrané účetní případy z praxe podnikatelského subjektu v členění podle jednotlivých účtových skupin. U každé účtové skupiny jsou uvedeny navrhované syntetické účty a názorné účetní případy, popřípadě jejich nejčastější souvztažné operace, které mohou být nápomocny při řešení konkrétních problémů, které účetní pracovníci každodenně řeší při své nelehké práci. V publikaci je navržen vzorový účtový rozvrh, na základě kterého jsou konkrétní příklady řešeny. Kniha reaguje na legislativní změny, které vešly v platnost od roku 2026. Příklady jsou řešeny pomocí přehledných tabulek, vybrané účetní příklady jsou pro větší názornost zobrazeny i pomocí „téček“. Kniha pomůže nejen účetním praktikům, ale i studentům a ostatní odborné veřejnosti. Mnohé z uvedených příkladů již v praxi posloužily pro praktické využití či školní a lektorské potřeby. Poznámka: zálohy jsou uváděny dle účetní legislativy, není přihlíženo k Interpretaci NÚR.

Při sestavování příkladů jsem stál před problémem, ke které účtové skupině daný příklad přiřadit. Nakonec rozhodovala úvaha o logickém zařazení, množství syntetických účtů použitých při daných účetních operacích (syntetické účty vztahující se k dané účtové skupině jsou uvedeny se zvýrazněným podkladem) či racionální zařazení k podobným příkladům. V případě potřeby se podívejte „na druhou souvztažnou stranu.“ Věřím, že laskavý čtenář vždy dokáže nalézt tu konkrétní problematiku, kterou hledá.

Pokud budete mít pocit, že někde není něco v pořádku či že v některých oblastech postupujete odlišně, rád budu naslouchat těmto připomínkám. Respekt k naší nejednoduché profesi, neustálé vzdělávání se, objevování stále nových a „překvapivě jednoduchých“ řešení či uvědomění si vlastních přehmatů a pochybení patří neodmyslitelně k našemu oboru a každodennímu nezbytnému rituálu. V případě potřeby velice rád vyslechnu a zapracuji zkušenosti a postupy čtenářů do aktualizovaných publikací, které by mohly i v budoucnu být nápomocny velkému okruhu uživatelů. Obracete se, prosím, se svými připomínkami na adresu hruska.vl@tiscali.cz. Děkuji.

Autor

1. Aktuální změny

Nejvýznamnější změnou pro účetní pracovníky byla očekávaná novela. Dne 2. září 2025 vyšel ve Sbírce zákonů zákon č. 316/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 416/2023 Sb., o dorovnávacích daních pro velké nadnárodní skupiny a velké vnitrostátní skupiny (dále **novela zákona o účetnictví**). My se dále zabýváme první částí, které se týkají změn zákona o účetnictví.

V rámci této novely dochází k několika modifikacím. Vzhledem k tomu, že dvě změny se mohou dotýkat mnoha účetních jednotek, zaměříme se především na ně. Nejdříve však uveďme, že obecná účinnost novely zákona o účetnictví je od 1. 1. 2026, ale vzhledem k přechodným ustanovením či znění jiných ustanovení není okamžik začátku uplatňování novelizované části tak jednoznačný.

1.1 Kategorizace účetních jednotek – navýšení limitů

K této změně je třeba nejprve uvést, že na konci roku 2023 nabyla účinnosti novela směrnice č. 2013/34/EU, která navýšila hodnoty pro kategorizaci účetních jednotek. Konkrétně došlo k navýšení limitů pro aktiva a čistý obrat o přibližně 25 %. Limit počtu zaměstnanců zůstává zachován. Důvodem ke změně hodnot kategorizačních kritérií byla výrazná inflace v letech 2021 a 2022. Uvedené zvýšení o 25 % odpovídá kumulované inflaci v Evropské unii za období od 1. 1. 2013 do 31. 3. 2023. Cílem této úpravy bylo přizpůsobit kritéria současné ekonomické situaci, protože jejich původní hodnoty platily beze změny už od roku 2013.

Poznámka: Povinnost zvýšit peněžní hodnoty kategorizačních kritérií měly všechny členské státy do jednoho roku od zveřejnění ve věstníku Evropské unie, tedy do 24. 12. 2024.

Novela zákona o účetnictví tedy navyšuje limity, ale není to o uvedených 25 %, ale z důvodu použití odlišného směnného kurzu při zavedení kategorizace a kurzu při novelizaci se jedná převážně o 20% navýšení. I v českém zákoně o účetnictví (novele) zůstává limit počtu zaměstnanců bez změny.

Uveďme, k jakým změnám došlo v rámci novely zákona o účetnictví, a to u jednotlivých kategorií účetních jednotek:

Mikro účetní jednotka – je ta, která k rozvahovému dni nepřekračuje alespoň 2 z uvedených hraničních hodnot:

- aktiva celkem **11 000 000 Kč** (doposud 9 000 000 Kč),
- roční úhrn čistého obratu **22 000 000 Kč** (doposud 18 000 000 Kč),
- průměrný počet zaměstnanců v průběhu účetního období **10**.

Poznámka: Hodnota aktiva celkem se zjišťuje z rozvahy a jedná se o hodnotu netto. V případě obratu jde o obrat roční (čistý), popřípadě přepočtený. Počet zaměstnanců se zjišťuje jako průměrný přepočtený stav během účetního období.

Malá účetní jednotka – je ta, která není mikro účetní jednotkou a k rozvahovému dni nepřekračuje alespoň 2 z uvedených hraničních hodnot:

- aktiva celkem **120 000 000 Kč** (doposud 100 000 000 Kč),
- roční úhrn čistého obratu **240 000 000 Kč** (doposud 200 000 000 Kč),
- průměrný počet zaměstnanců v průběhu účetního období **50**.

Střední účetní jednotka – je ta, která není mikro účetní jednotkou ani malou účetní jednotkou a k rozvahovému dni nepřekračuje alespoň 2 z uvedených hraničních hodnot:

- a) aktiva celkem **600 000 000 Kč** (doposud 500 000 000 Kč),
- b) roční úhrn čistého obratu **1 200 000 000 Kč** (doposud 1 000 000 000 Kč),
- c) průměrný počet zaměstnanců v průběhu účetního období **250**.

Velká účetní jednotka – je ta, která k rozvahovému dni překračuje alespoň 2 hraniční hodnoty uvedené u střední účetní jednotky.

Pro ucelenou informaci uveďme i změny skupině účetních jednotek:

Malou skupinou účetních jednotek – je ta, která sestává z konsolidující účetní jednotky a konsolidovaných účetních jednotek a která na konsolidovaném základě nepřekračuje k rozvahovému dni alespoň 2 z uvedených hraničních hodnot:

- a) aktiva celkem **120 000 000 Kč** (doposud 100 000 000 Kč),
- b) roční úhrn čistého obratu **240 000 000 Kč** (doposud 200 000 000 Kč),
- c) průměrný počet zaměstnanců v průběhu účetního období 50.

Střední skupinou účetních jednotek – je ta, která není malou skupinou účetních jednotek a sestává z konsolidující účetní jednotky a konsolidovaných účetních jednotek a která na konsolidovaném základě nepřekračuje k rozvahovému dni alespoň 2 z uvedených hraničních hodnot:

- a) aktiva celkem **600 000 000 Kč** (doposud 500 000 000 Kč),
- b) roční úhrn čistého obratu **1 200 000 000 Kč** (doposud 1 000 000 000 Kč),
- c) průměrný počet zaměstnanců v průběhu účetního období 250.

Velkou skupinou účetních jednotek – je ta, která sestává z konsolidující účetní jednotky a konsolidovaných účetních jednotek a která na konsolidovaném základě překračuje k rozvahovému dni alespoň 2 hraniční hodnoty uvedené u střední skupiny účetních jednotek.

Jak uvádí zákon o účetnictví, pokud ve dvou po sobě následujících rozvahových dnech řádných účetních závěrek účetní jednotka překročí nebo přestane překračovat 2 hraniční hodnoty, změní od počátku bezprostředně následujícího účetního období kategorii účetní jednotky, podle které je stanoven rozsah a způsob sestavování účetní závěrky.

Pro účetní období roku 2025 bude účetní jednotka postupovat tak, že pro stanovení kategorie za rok 2023 se bude vycházet z původních, nenavýšených limitů, ale pro rok 2024 již z navýšených limitů. Teprve pro stanovení kategorizace v účetním období roku 2026 se uplatní pouze navýšená kritéria.

Příklad

Účetní jednotka Beta s.r.o. má (pro zjednodušení příkladu) stále stejné hodnoty v kalendářních letech 2022 až 2025: aktiva celkem ve výši 115 mil. Kč, roční úhrn čistého obratu 210 mil. Kč a průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců 49. Pro sestavení účetní závěrky za rok 2024 je střední účetní jednotkou. Díky novele zákona o účetnictví začíná plnit kritéria pro kategorizaci malá prvně k 31. 12. 2024. Malou účetní jednotkou se tak stane až pro účetní období roku 2026.

Pokusme se uvedený příklad uvést do přehledné tabulky:

<i>Kalendářní rok(y)</i>	<i>Aktiva v mil. Kč – kategorie</i>	<i>Obrat v mil. Kč – kategorie</i>	<i>Počet zaměstnanců – kategorie</i>	<i>Počet kritérií pro střední ÚJ</i>	<i>Kategorie – viz roky</i>
2020–2022	115 – střední	210 – střední	49 – malá	2	Střední <i>(dle 2020–2021)</i>
2023	115 – střední	210 – střední	49 – malá	2	Střední <i>(dle 2021–2022)</i>
2024	115 – malá	210 – malá	49 – malá	0	Střední <i>(dle 2022–2023)</i>
2025	115 – malá	210 – malá	49 – malá	0	Střední <i>(dle 2023–2024)</i>
2026	115 – malá	210 – malá	49 – malá	0	Malá <i>(dle 2024–2025)</i>

Pro úplnosti uvedme znění přechodných ustanovení pro tuto záležitost:

Ustanovení § 1b a 1c zákona č. 563/1991 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti čl. I bodů 2 až 11, se použijí pro posouzení splnění hraničních hodnot k rozvahovému dni účetního období započatého od 1. ledna 2024 a skončeného od 31. prosince 2024. Ustanovení § 1b a 1c zákona č. 563/1991 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti čl. I bodů 2 až 11, lze použít pro posouzení splnění hraničních hodnot k rozvahovému dni účetního období započatého od 1. ledna 2024 a skončeného před 31. prosincem 2024.

Pokusme se toto přechodné ustanovení přeložit do srozumitelné formy: Splnění hraničních hodnot se posuzuje podle zvýšených kritérií za období započaté od 1. 1. 2024 a skončené od 31. 12. 2024 a tímto obdobím je např. období kalendářního roku 2024.

V případě hospodářského roku se musí posuzovat od kdy – do kdy hospodářský rok trvá. Při hospodářském roce od září do srpna (9/2025 až 8/2026) se údaje za 9/2023 až 8/2024 posuzují dle dosavadního znění zákona o účetnictví, za účetní období 9/2024 až 8/2025 dle novely zákon o účetnictví.

Za situace, kdy účetní jednotka přechází z účetního období roku 2024 na hospodářský rok od 09/2024 (a mezitím by bylo účetní období od 1. 1. do 31. 8. 2024), bude účetní jednotka rozhodovat, zda pro kategorizaci za období 09/2024 až 08/2025 posoudí údaje za přechodné období od 1. 1. do 31. 8. 2024 dle starých, anebo dle zvýšených hodnot kritérií aktiva obratu. Přitom je však nezbytné přepočítat obrat za přechodné období na 12 měsíců – viz § 1d odst. 2 zákona o účetnictví).

1.2 Zrušení povinnosti auditu pro malé účetní jednotky

Druhou významnou změnou, kterou novela zákona o účetnictví přináší pro mnohé účetní jednotky, může být zrušení povinnosti auditu pro malé účetní jednotky. S účinností od 1. 1. 2026 mají povinnost nechat ověřit auditorem svou účetní závěrku pouze **střední a velké účetní jednotky**.

Znění § 20 odst. 1 od 1. 1. 2026 zní:

Řádnou nebo mimořádnou účetní závěrku jsou povinny mít ověřenou auditorem, kterého účetní jednotka určí způsobem stanoveným v zákoně upravujícím činnost auditorů, účetní jednotky, kterým tuto povinnost stanoví zvláštní právní předpis, a dále

- a) velké účetní jednotky s výjimkou vybraných účetních jednotek, které nejsou subjekty veřejného zájmu,
 b) střední účetní jednotky.

Poznámka: dále uvádíme, jaké podmínky pro audit byly novelou zrušeny:

- c) ~~malé účetní jednotky, pokud jsou akciovými společnostmi nebo svěřeneckými fondy podle občanského zákoníku a k rozvahovému dni účetního období, za něž se účetní závěrka ověřuje, a účetního období bezprostředně předcházejícího, překročily nebo již dosáhly alespoň jednu z uvedených hodnot:~~
 1. ~~aktiva celkem 40 mil. Kč,~~
 2. ~~roční úhrn čistého obrátu 80 mil. Kč,~~
 3. ~~průměrný počet zaměstnanců v průběhu účetního období 50;~~
 d) ~~ostatní malé účetní jednotky, pokud k rozvahovému dni účetního období, za něž se účetní závěrka ověřuje, a účetního období bezprostředně předcházejícího, překročily nebo již dosáhly alespoň 2 výše uvedené hodnoty.~~

Tato změna se prvně uplatní až na účetní závěrky za účetní období začínající 1. 1. 2026 a později.

Malé účetní jednotky již za účetní období započaté od 1. 1. 2026 (např. tedy za účetní období kalendářního roku 2026 nebo za hospodářský rok 07/2026 až 08/2027) podle § 20 zákona o účetnictví povinnost auditu již mít nebudou.

Příklad

Účetní jednotka Delta, s. r. o., která v roce 2025 byla malou účetní jednotkou, ale plnila kritéria pro povinný audit (aktiva přesahovala 40 mil Kč, obrat byl přes 80 mil Kč.) bude muset nechat svou účetní závěrku za rok 2025 ověřit auditorem. Až účetní závěrka za rok 2026 nebude podléhat povinnému auditu.

Poznámka: Tento případ se může vztahovat i na účetní jednotky, které za rok 2026 splňují kritéria střední, nebo dokonce i velké účetní jednotky. To může způsobit přearazení z kategorie malé účetní jednotky (např.) do kategorie střední účetní jednotky, ale poprvé až za rok 2027. Od roku 2027 by v takovém případě byl audit opět povinný.

Příklad

Účetní jednotka Gama s.r.o. má (pro zjednodušení příkladu) v letech 2020–2022 hodnotu aktiv 67 mil. Kč, roční úhrn čistého obrátu 77 mil. Kč a průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců 49. Od roku 2023 do roku 2026 má (opět pro zjednodušení) hodnotu aktiv 79 mil. Kč, roční úhrn čistého obrátu 84 mil. Kč a průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců 49. Do jaké kategorie účetní jednotka Gama s.r.o. bude zařazena? Vztahuje se na tuto účetní jednotku audit?

Kalendářní rok(y)	Aktiva v mil. Kč	Obrat v mil. Kč	Počet zaměstnanců	Počet kritérií pro malou ÚJ	Kategorie (viz roky)	Splnění podmínek auditu za rok	Povinnost auditu (viz roky)
2020–2022	67	77	49	2	Malá (dle 2020–2021)	NE (dle § 20)	NE (dle 2021–2022)
2023	79	84	49	2	Malá (dle 2021–2022)	ANO (dle § 20)	NE (dle 2022–2023)
2024	79	84	49	2	Malá (dle 2022–2023)	ANO (dle § 20)	ANO (dle 2023–2024)

<i>Kalen- dářní rok(y)</i>	<i>Aktiva v mil. Kč</i>	<i>Obrat v mil. Kč</i>	<i>Počet zaměst- nanců</i>	<i>Počet kri- terií pro malou ÚJ</i>	<i>Kategorie (viz roky)</i>	<i>Splnění podmínek auditu za rok</i>	<i>Povinnost auditu (viz roky)</i>
2025	79	84	49	2	<i>Malá (dle 2023–2024)</i>	<i>ANO (dle §20)</i>	<i>ANO (dle 2024–2025)</i>
2026	79	84	49	2	<i>Malá (dle 2024–2025)</i>	<i>NE (dle novely ZoUčt § 20)</i>	<i>NE (dle novely ZoUčt § 20)</i>

Povinnost auditu **pro konsolidovanou účetní závěrku zůstává beze změny**, tedy platí, že konsolidovaná účetní závěrka podléhá auditu (§ 22 zákona o účetnictví) a povinnost sestavit konsolidovanou účetní závěrku má obecně střední a velká skupina účetních jednotek.

1.3 Další změny v novele zákona o účetnictví

Nakonec se heslovitě zmíníme o vybraných změnách v novele zákona o účetnictví:

- **Navýšení kritéria počtu zaměstnanců u zprávy o udržitelnosti**

Pro vyhodnocení povinnosti sestavovat zprávu o udržitelnosti bylo kritérium počtu zaměstnanců navýšeno z 500 na 1 000. Toto navýšení je účinné pro účetní období započatá 1. 1. 2025 a později.

- **Vykazování nehmotných zdrojů**

§ 21 odst. 3 uvádí, že výroční zpráva obsahuje také informace o nehmotných zdrojích, na kterých zásadně závisí obchodní model účetní jednotky a které jsou pro ni zdrojem tvorby hodnoty, a to včetně vysvětlení, jak jsou tyto nehmotné zdroje pro její obchodní model zásadní a jakým způsobem jsou pro ni zdrojem tvorby hodnoty. Po novele se tato povinnost nevztahuje na účetní jednotky s méně než 1 000 zaměstnanci (před novelou to bylo 500 zaměstnanců). Toto ustanovení použije účetní jednotka, která je obchodní společností, pro účetní období započaté od 1. ledna 2025.

1.4 Příspěvky Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců ČR

Zajímavých příspěvků Koordinačního výborů s Komorou daňových poradců bylo v roce 2025 několik. Jedná se například o:

- 621/09.10.24 Posouzení náhrady škody za odcizené zboží z pohledu DPH;
- 624/30.04.25 Rozdělení vyčleněním obchodního závodu a obchodního podílu z hlediska ZDP;
- 627/30.04.25 Vystavování daňového dokladu od 1. 1. 2025 na základě § 28 odst. 10 zákona o DPH;
- 628/30.04.25 Sazba daně u dodání jednotky, která nezahrnuje jiný prostor než prostor pro sociální bydlení a která není dokončená;
- 629/18.06.25 Sociální výpomoc pozůstalým po zemřelém zaměstnanci;
- 631/18.06.25 Uplatnění DPH v případě předem sjednaného zpětného odkupu.

1.5 Informace FS a GFŘ

Upozorníme i na důležité informace Finanční správy a Generálního finančního ředitelství vydané v roce 2025:

- Informace GFŘ k daňovému posouzení povinností poskytovatelů přepravních služeb poskytujících přepravu osob prostřednictvím mobilní aplikace s účinností od 1. 1. 2025 (Č. j.: 13253/25/7100-30116-110541);
- Informace pro zaměstnavatele pronajímající své zaměstnance do zahraničí (tzv. mezinárodní pronájem pracovní síly) k povinnosti odvádět zálohy na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti (14. 5. 2025);
- Informace k upravenému znění § 6 odst. 9 písm. d) zákona o daních z příjmů s cílem odlišení daňového režimu zaměstnaneckých benefitů od naturální mzdy a obdobných plnění zaměstnavatele zaměstnancům (15. 9. 2025);
- Informace pro zaměstnavatele a zaměstnance k zákonu o daních z příjmů pro zdaňovací období roku 2024 a 2025 v souvislosti s příjmem zaměstnance v podobě nabytí podílu v obchodní korporaci nebo opce na nabytí takového podílu v rámci zaměstnaneckých akciových a opčních plánů (Č.j.: 27672/25/7100-10114-110525).

1.6 Interpretace NÚR

Národní účetní rada schválila v roce 2025 následující interpretace:

- I-51 Vykazování výrobků a zboží používaných k předvádění;
- I-52 Zaměstnanecké požitky.

Tolik velice krátce k legislativním novinkám, změnám a vyjasňujícím materiálům a podkladům, na které bylo třeba upozornit.

2. Další důležité účetní informace

Než se začneme zabývat účetními příklady, nebude jistě na škodu zopakovat si vybrané poznámky vztahující se k účetní závěrce. Jedná se o výčtový výběr informací.

2.1 Účetní závěrka

I v současné době rozeznáváme dvě možné verze (dva způsoby) sestavení účetní závěrky, a to v *plném rozsahu*, nebo ve *zkráceném rozsahu*.

Zorientování se v tom, jakou verzi účetní závěrky sestavit, je v současné době poněkud komplikované a složité. Na tomto místě upozorníme, že pro akciové společnosti již neplatí výjimka vždy sestavovat účetní závěrku v plném rozsahu. Znamená to tedy, že při rozhodování mezi sestavením účetní závěrky v plném nebo zkráceném rozsahu již rozhoduje pro všechny účetní jednotky vazba na audit účetní závěrky (viz § 18 odst. 4 zákona o účetnictví).

2.1.1 Rozvaha

Rozvaha v plném rozsahu obsahuje všechny položky podle Přílohy č. 1 Vyhlášky. Musí ji sestavit:

- velká a střední účetní jednotka a
- malá a mikro účetní jednotka s povinným auditem.

Rozvaha ve zkráceném rozsahu (I) obsahuje položky označené písmeny a římskými číslicemi podle Přílohy č. 1 Vyhlášky, včetně členění pohledávek na dlouhodobé a krátkodobé (hovoříme o položkách „C.II.1. Dlouhodobé pohledávky“ a „C.II.2. Krátkodobé pohledávky.“), a popřípadě položky „C.III.3. Časové rozlišení aktiv. Rozvahu ve zkráceném rozsahu může sestavit malá účetní jednotka bez povinného auditu.

Další varianta rozvahy **Rozvaha ve zkráceném rozsahu (II)** se vztahuje na *mikro* účetní jednotky bez povinného auditu. Tyto účetní jednotky mohou sestavit rozvahu ve zkráceném rozsahu, která obsahuje položky označené písmeny podle Přílohy č. 1 Vyhlášky.

Na obou stranách rozvahy je zachycen stejný soubor majetku, uspořádaný na základě různých hledisek. Proto se musí úhrn aktiv rovnat úhrnu pasiv. Na tomto místě uvedme základní rovnici, která by měla být při vedení účetnictví vždy dodržena, a která zní: **Celková aktiva = Celková pasiva**. Aktiva jsou členěna podle stupně likvidity (postupuje se od nejméně likvidních k peněžním prostředkům a krátkodobému finančnímu majetku).

Minimální obsah položek rozvahy je stanoven ve Vyhlášce, konkrétně v příloze č. 1 – Uspořádání a označování položek rozvahy. V rozvaze se jednotlivé položky uvádějí odděleně a ve stanoveném pořadí. Další podrobnější členění těchto položek lze provést za podmínky, že zůstane zachováno stanovené uspořádání.

Dle Vyhlášky se položky rozvahy a položky výkazu zisku a ztráty v nulové výši za minulé i běžné účetní období neuvádějí (§ 4 odst. 6). Tento požadavek je prakticky splnitelný v případě, kdy se vytváří účetní výkazy pomocí programového vybavení anebo tzv. ručně na čistý papír. V případě, kdy účetní jednotka využívá předtištěné formuláře, nelze tento požadavek naplnit.

V rozvaze se položky uvádějí odděleně a ve stanoveném pořadí. Další podrobnější členění těchto položek lze provést za podmínky, že zůstane zachováno stanovené uspořádání. Položky rozvahy se označují kombinací písmen, římských číslic a arabských číslic a názvem položky.

Položky lze členit na podpoložky. Položky rozvahy, které jsou vpředu označeny arabskou číslicí, mohou být sloučeny:

- pokud nejde o významnou částku ve vztahu k povinnosti věrného a poctivého obrazu předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky, nebo
- pokud jejich sloučení přispívá k větší srozumitelnosti informace a za podmínky, že sloučené položky budou uvedeny jednotlivě v příloze.

V rozvaze (na straně aktiv) se uvádí:

- *Brutto hodnoty aktiv* – může to být pořizovací cena, reprodukční cena, jmenovitá hodnota či vlastní náklady;
- *Korekce* – uvádí se s minusovým znaménkem a zahrnuje výši opravných položek a opravek vztahující se k aktivům podle jednotlivých položek;
- *Netto hodnota* – jde o rozdíl mezi brutto hodnotou a korekcí a
- *Minulé účetní období netto*.

Vedle toho v rozvaze (na straně pasiv) se uvádí:

- *Běžné účetní období*,
- *Minulé účetní období*.

V případě, že údaje uváděné za minulé a běžné účetní období nejsou srovnatelné, upraví se informace za minulé účetní období s ohledem na významnost. Každá úprava informací za minulé účetní období, popřípadě ponechání nesrovnatelných informací se odůvodní v příloze.

Účetní závěrka se sestavuje v peněžních jednotkách české měny a jednotlivé položky se vykazují v celých tisících Kč. Účetní jednotky s výší aktiv celkem (netto) deset miliard Kč a vyšší mohou vykazovat jednotlivé položky v celých milionech Kč. Tato skutečnost musí být uvedena ve všech částech účetní závěrky.

Účetní jednotky, kterým vznikne povinnost vést účetnictví nebo vstoupí do likvidace v běžném účetním období, a účetní jednotky v úpadku uvádějí v rozvaze namísto informací za minulé účetní období údaje zahajovací rozvahy ke dni povinnosti vést účetnictví nebo ke dni vstupu do likvidace anebo ke dni účinnosti rozhodnutí o úpadku. Toto pravidlo se použije i v případě rozdělení a dále může být použito v případě fúze splynutím, jakož i v dalších případech, kdy náklady na získání informace za minulé účetní období jsou neúměrné jejímu významu.

Výše uvedené shrňme do přehledné tabulky:

<i>Rozvaha:</i>	<i>Sestavuje:</i>
V plném rozsahu	<ul style="list-style-type: none"> • Velká účetní jednotka • Střední účetní jednotka • Malá účetní jednotka s povinným auditem • Mikro účetní jednotka s povinným auditem
Ve zkráceném rozsahu – včetně členění pohledávek na dlouhodobé a krátkodobé (a popřípadě položky časového rozlišení aktiv)	<ul style="list-style-type: none"> • Malá účetní jednotka bez povinného auditu
Ve zkráceném rozsahu	<ul style="list-style-type: none"> • Mikro účetní jednotka bez povinného auditu

2.1.2 Výkaz zisku a ztráty

Výkaz zisku a ztráty v plném rozsahu obsahuje všechny položky podle Přílohy č. 2 (druhovému členění) nebo Přílohy č. 3 Vyhlášky (účelové členění) a musí jej sestavit:

- účetní jednotka, která je obchodní společností,
- velká a střední účetní jednotka a
- malá a mikro účetní jednotka s povinným auditem.

Výkaz zisku a ztráty ve zkráceném rozsahu obsahuje položky označené písmeny, římskými číslicemi a výpočtové položky podle Přílohy č. 2 nebo 3 Vyhlášky a může jej sestavit:

- účetní jednotka, která není obchodní společností nebo
- malá a mikro účetní jednotka bez povinného auditu.

Při sestavování výkazu zisku a ztráty v druhovém členění účetní jednotka vychází z přílohy č. 2 k Vyhláše, kde je stanoveno uspořádání a označování jednotlivých položek.

Výkaz zisku a ztráty je účetní výkaz, který poskytuje informace o tom, jaký zisk (popřípadě ztráta) byl dosažen danou účetní jednotkou. Výkaz zisku a ztráty zachycuje výnosy a náklady za účetní období.

Náklady jsou obvykle definovány jako peněžně vyjádřené účelné a účelové vynaložení prostředků a práce v průběhu hospodářské činnosti dané účetní jednotky. Jako příklad nákladů můžeme jmenovat spotřebu materiálu, surovin, paliva, opotřebením majetku, vynaložení živé práce, spotřeba cizích služeb, úroky, pokuty, penále, manka a škody, daň z příjmů apod. Naopak **výnosy** se dají definovat jako v penězích vyjádřený ekvivalent za předané a odběratelem uznané výkony. Rozdíl mezi náklady a výnosy představuje výsledek hospodaření, který může nabývat kladných hodnot (zisk) nebo hodnot záporných (ztráta). Výsledek hospodaření z výkazu zisku a ztráty se převádí do rozvahy, konkrétně v rámci vlastního kapitálu. Na rozdíl od rozvahy (sestavujeme ji k určitému datu – rozvahovému dni), výkaz zisku a ztráty sestavujeme vždy za dané účetní období.

Pro účtování nákladů a výnosů platí zásady pro jejich **časové rozlišování**. Výkaz zisku a ztráty uvádí hodnoty ve dvou sloupcích:

- skutečnost v účetním období (ve sledovaném účetním období),
- skutečnost za minulé účetní období.

Výše uvedené shrňme do přehledné tabulky:

Výkaz zisku a ztráty:	Sestavuje:
V plném rozsahu	<ul style="list-style-type: none"> Obchodní společnost A dále: <ul style="list-style-type: none"> → Velká účetní jednotka → Střední účetní jednotka → Malá účetní jednotka s povinným auditem → Mikro účetní jednotka s povinným auditem
Ve zkráceném rozsahu	<ul style="list-style-type: none"> Malá účetní jednotka v případě: <ul style="list-style-type: none"> → Není obchodní společností → Nemá povinnost auditu Mikro účetní jednotka v případě: <ul style="list-style-type: none"> → Není obchodní společností → Nemá povinnost auditu

Od roku 2024 došlo ve výkazu zisku a ztráty ke změně ve výpočtu položky **Čistý obrat**. Čistým obratem se pro účely účetnictví nově rozumí výše výnosů z prodeje výrobků a zboží a z poskytování služeb za účetní období. Ročním úhrnem čistého obratu se pro účely účetnictví rozumí čistý obrat vydělený počtem započatých měsíců, po které trvalo účetní období, a vynásobený 12. Vyhláška pak upřesňuje, že pro účely určení čistého obratu se výnosy z prodeje výrobků a zboží a z poskytování služeb rozumí výnosy, na kterých je založen obchodní model účetní jednotky. Při určování těchto výnosů se přihlíží zejména k odvětví a trhu, na kterém účetní jednotka působí, a k podstatě činnosti účetní jednotky pro její zákazníky. Pro účely určení čistého obratu se nepřihlíží k tomu, ve které položce výkazu zisku a ztráty je výnos vykazován.

Důvodová zpráva pak doplňuje: „*Je-li čistý obrat používán jako kritérium a posuzuje-li se pro tyto účely za více účetních období, pak v případě, že čistý obrat za některé z posuzovaných účetních období byl určen podle dosavadního znění právních předpisů upravujících účetnictví, bude účetní jednotka vycházet vždy z čistého obratu za účetní období určeného v souladu s právními předpisy platnými pro účetní období, za který byl daný čistý obrat určen. Podle obecného přechodného ustanovení totiž platí, že nová právní úprava (tj. nový způsob určení čistého obratu) se poprvé použije v účetním období započatém ode dne účinnosti této vyhlášky. Čistý obrat je položkou vykazovanou v účetní závěrce, do které nelze pouze z důvodu změny právní úpravy zasahovat. Účetní jednotka tedy posuzuje hodnoty již dříve zjištěné (a uvedené v účetní závěrce) a pro účely posouzení stanoveného kritéria nelze položku čistého obratu za účetní období započaté před účinností navrhované vyhlášky znovu vypočítat podle nové právní úpravy, byť by kritérium bylo posuzováno až v účetním období započatém po nabytí účinnosti navrhované vyhlášky.*“

V této souvislosti je nezbytné si uvědomit, že tato změna může mít dopad například na vznik povinnosti auditu, na zařazení účetní jednotky nebo skupiny účetních jednotek do příslušné kategorie, na případnou povinnost sestavit konsolidovanou účetní závěrku nebo na lhůtu pro podání daňového přiznání (u těch, komu zanikne povinnost auditu).

2.1.3 Příloha v účetní závěrce

Vyhláška v ustanovení § 3 odst. 4 uvádí, že **příloha** vysvětluje a doplňuje informace obsažené v rozvaze a výkazu zisku a ztráty. Informace v ní se uvádějí v tomtéž pořadí, v jakém jsou vykázány položky v rozvaze a výkazu zisku a ztráty. Jak již bylo uvedeno, účetní jednotky sestavují rozvahu a výkaz zisku a ztráty a **přílohu v účetní závěrce** v plném rozsahu, nebo ve zkráceném rozsahu.

Vyhláška v § 3a pak následně upřesňuje, že příloha v účetní závěrce **v plném rozsahu** zahrnuje informace podle § 39 a 39b a vyhotovuje ji účetní jednotka, která je:

3. velkou účetní jednotkou (tato účetní jednotka uvede i doplňující informace stanovené § 39c), nebo
 4. střední účetní jednotkou,
- b) podle § 39 a 39a a vyhotovuje ji účetní jednotka, která je:
1. malou účetní jednotkou, která má povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem, nebo
 2. mikro účetní jednotkou, která má povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem.

Příloha v účetní závěrce **ve zkráceném rozsahu** zahrnuje informace podle § 39 a může ji sestavit malá účetní jednotka a mikro účetní jednotka, která nemá povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Účetní případy pro praxi 2026.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.